

UDSKIFTNING AF DISKUS I LÆNDERYGGEN (LUMBAL DISKUSPROTESE)

KÆRE PATIENT,

Hensigten med denne pjece er at give dig grundig information om, hvad der skal ske før, under og efter din forestående operation med udskiftning af diskus i lænderyggen. Det er derfor vigtigt, at du har læst de føl-

gende sider, inden du møder til operationen. Du bedes desuden læse pjecen Vigtig information forud for din operation i fuld bedøvelse.

DISKUS-DEGENERATION I LÆNDEN OG DISKUSPROTESER

Lændesmerter kan have mange årsager. En af de hyppigste er aldersbetinget degeneration af diskus (bruskskiverne mellem hvirvellegemerne i rygsøjlen). Der findes en diskus mellem hvert hvirvellegeme, og disse fungerer som en stødpude og bevægeenhed. Den raske diskus sikrer således både styrke og fleksibilitet i ryggen.

Efterhånden som man bliver ældre, degenererer diskus hos de fleste og mister dermed sin normale mekaniske egenskab. Sammenfaldet af diskushøjden betyder, at der bliver dårlig plads i nervekanalen og i åbningerne mellem hvirvlerne, hvor nerverne passerer ud af kanalen. Dette giver nervetryksymptomer med smerter i ben og evt. nerveudfald. Irritationen omkring diskus kan medføre kroniske rygsmarter. Denne proces kaldes ofte DDD (Degenerative Disc Disease). Denne tilstand er primært betinget af alders- og genetiske faktorer.

Behandling

Som en af mulighederne kan diskus-degeneration behandles ved indsættelse af en såkaldt diskusprotese. En diskusprotese er et kunstigt led, der sikrer, at bevægeligheden i ryggen bevares. Princippet er identisk med det, vi kender fra indsættelse af proteser i hofte, knæ og skuldre. Ved at erstatte disken med en protese fjerner man den smerteudløsende årsag og tillader den oprindelige fleksibilitet i ryggen. Behandlingen adskiller sig fra den traditionelle behandling, hvor man ved operation gør en del af lænden stiv.

Diskusproteser har været en reel behandlingsmulighed i Europa siden 1990'erne. Metoden har været godkendt af de amerikanske sundhedsmyndigheder (FDA) siden

2004 og er i dag også godkendt af mange europæiske sundhedsmyndigheder – bl.a. de engelske (NICE).

I Danmark er proteseoperationer karakteriseret af Sundhedsstyrelsen som en udviklingsfunktion, hvilket betyder, at der er krav om opfølgning og indsamling af data omkring operationerne og langtidseffekten af disse. Capio CFR er det eneste privathospital i Danmark, der er godkendt af Sundhedsstyrelsen til at foretage disse operationer. Alle operationer indrapporteres desuden til en national rygdatabase, således at udviklingen hele tiden kan følges.

OPERATIONEN

Operationen foretages gennem maven, hvilket efterfølgende giver et ar lige under navlen. Selve operationen tager 1-2 timer og foregår i fuld bedøvelse.

Ved operationen fjerner lægen den degenererede diskus og indsætter i stedet et kunstigt led som erstatning for hele diskus. Dermed tillader man fortsat bevægelighed i ryggen på det opererede sted, samtidig med at man genskaber højden i leddet og dermed giver plads til, at nerverne igen kan passere. Da man genskaber anatomien omkring facetled og de øvrige strukturer, fjernes den skæve belastning af disse led, hvilket også virker smertereducerende.

Protesen findes i forskellige designs udviklet af producenter af implantater. Nogle er rent metal, nogle metal med en plastdel imellem, og nogle er lavet af PEEK (et plastiklignende materiale med knoglelignende egenskaber). Metallet er medicinsk chrome-cobolt eller titanium. Der er ikke videnskabeligt belæg for, hvilket design der er bedst.

EFTERFORLØB

Du udskrives 1-2 dage efter operationen. Dagen efter din operation påbegynder du genoptræning. Træningen foregår under vejledning fra en erfaren fysioterapeut. Efter udskrivelsen bør du fortsætte med hjemmetræning i henhold til den instruks, du får af fysioterapeuten.

Trådene fjernes ca. 10 dage efter operationen hos din egen læge.

Der vil være ambulans kontrol hos den læge, der har opereret dig, efter 10 til 12 uger. Ofte vil man til kontrolbesøget tage et røntgenbillede.

Efterforløbet tager oftest uger til måneder med gradvis bedring til mindre smerte eller smertefrihed. Der er stor forskel på, hvordan det forløber; Nogle er smertefri tidligt, andre bliver gradvist bedre over mange måneder. Det er vigtigt, at du er bekendt med dette på forhånd og er realistisk omkring forløbet og den tid, det tager. Endelig er det vigtigt, at du er indforstået med, at du på forhånd ikke kan garanteres fuldstændig smertefrihed.

Sygemelding

Du skal være forberedt på at skulle være sygemeldt 1-2 måneder afhængig af dit forløb og belastning i dit job. Nogle patienter er allerede tilbage på job efter 2-3 uger - typisk på nedsat tid - mens andre har behov for helt op til 3 måneders sygemelding.

RISICI OG KOMPLIKATIONER

Alle operationer indebærer en vis risiko. Ved operationer i nærheden af rygsøjlen kan der ske skade på nervestrukturer, men dette sker meget sjældent, det vil sige i under 1 % af tilfældene.

Ligeledes kan man se blødning eller skade på organer. Disse komplikationer er ligeledes meget sjældne. På Capiro CFR har vi indsat mere end 400 proteser, og vi har ikke oplevet disse komplikationer.

Hyppigere ses gener i benene grundet påvirkning af det autonome (automatiske) nervesystem, som kan føre til midlertidig varme og ubehag og nedsat svedtendens. Dette svinder oftest efter 2-3 måneder.

RESULTAT AF OPERATIONEN

Opgørelser fra Capiro CFR med efterundersøgelse af 120 patienter viser, at i gennemsnit er 80 % meget tilfredse med resultatet af operationen. Dette svarer til, hvad man har set ved lodtrækningsstudier fra udlandet. Dette betyder dog også, at ikke alle bliver fuldt tilfredse med resultatet, hvilket kan skyldes, at andre forhold end den degenererede diskus var årsag til smerterne.

Der findes i dag mange publicerede lodtrækningsstudier, hvor diskusprotese er sammenlignet med stivgørende kirurgi. For de fleste af disse studier er resultaterne af protese kirurgi lige så gode som ved stivgørende

kirurgi, men ikke statistisk bevist bedre på kort sigt. For den protesetype, der anvendes på Capiro CFR, har et lodtrækningsstudie på et stort antal patienter vist, at protesepatienterne statistisk føler sig bedre end kontrolgruppen, når man genundersøger dem efter 2 år.

LANGTIDSRESULTATER

For alle nyudviklede behandlingsmetoder går der mange år, før man afklarer, hvad der sker på langt sigt. Diskusproteser er brugt i snart 20 år, men de store kontrollerede undersøgelser har kun kørt i noget over 10 år, hvorfor der yderligere vil gå noget tid, før man kan sige, om proteserne holder hele livet, eller om der kommer nye problemer efter f.eks. 20 eller 30 år. Man ved, at der ved stivgørende behandlinger kommer mere slid på det næste niveau i rygsøjlen. Dette skulle gerne undgås med proteseindsættelse, men beviset for, at dette er tilfældet, vil først kunne konstateres efter mange års brug af metoden.

YDERLIGERE SPØRGSMÅL

Har du yderligere spørgsmål i forbindelse med din behandling, er du naturligvis altid velkommen til at kontakte os.

Hellerup: 3977 7070

Odense: 6548 7070

Aarhus: 8612 1186

Viborg: 8725 0899

Skørping: 9839 2244

Telefontider:

Mandag-torsdag kl. 8.00-17.00

Fredag kl. 8.00-16.00

info@cfrhospitaler.dk

www.capiocfr.dk

○ **Hellerup**
Hans Bekkevolds Allé 2B
2900 Hellerup
Tlf.: 3977 7070

○ **Lyngby**
Jægersborgvej 64-66B
2800 Kgs. Lyngby
Tlf.: 3977 7070

○ **Aarhus**
Margrethepladsen 3
8000 Aarhus C
Tlf.: 8612 1186

○ **Odense**
Pantheonsgade 25
5000 Odense C
Tlf.: 6548 7070

○ **Skørping**
Himmerlandsvej 36
9520 Skørping
Tlf.: 9839 2244

○ **Viborg**
Stadion Allé 7
8800 Viborg
Tlf.: 8725 0899

info@capiocfr.dk • capiocfr.dk

Telefontider:
Mandag-torsdag kl. 8.00-17.00
Fredag 8.00-16.00